

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Агрономічний факультет

**Методичні вказівки з підготовки та написання
дипломної роботи для студентів агрономічного
факультету освітньо-кваліфікаційного рівня
„Спеціаліст” за напрямом „Агрономія”
(спеціальність 7.130102)**

Біла Церква

2004

УДК :378.1(07).63:378.22

Затверджено

методичною комісією

агрономічного факультету

(Протокол № 1 від 5 лютого 2004 року)

Укладачі: професори: **Васильківський С.П., Примак І.Д.**; доценти: заслужений працівник сільського господарства України **Ткачук В.М., Сікан Л.З., Козак Л.А.**

Методичні вказівки з підготовки та написання дипломної роботи для студентів агрономічного факультету освітньо-кваліфікаційного рівня „Спеціаліст” за напрямом „Агрономія” (спеціальність 7.130102). Васильківський С.П., Примак І.Д., Ткачук В.М., Сікан Л.З., Козак Л.А. – Біла Церква, 2004. – 24 с.

Викладено методичні рекомендації до виконання дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня „Спеціаліст” та вимоги до її оформлення для студентів, що навчаються за спеціальністю Агрономія.

Рецензенти: Лозінський М.В., канд. с.-г. наук;

Панченко Т.В., канд. с.-г. наук.

© БДАУ, 2004

Зміст

1. Мета завдання і тематика дипломних робіт
2. Тема зміст і оформлення дипломних робіт
 - 2.1. Визначення теми
 - 2.2. Структура дипломних робіт
 - 2.2.1. Структура робіт експериментального характеру
 - 2.2.2. Структура робіт проектно-аналітичного характеру
 - 2.3. Зміст основних розділів дипломних робіт
 - 2.4. Вимоги до оформлення
3. Особливості виконання дипломної роботи з окремих дисциплін
4. Використання персональних комп'ютерів при підготовці контрольних робіт
5. Оформлення дипломної роботи
6. Використана література

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ

Дипломна робота є однією із форм самостійної роботи студента. Це самостійна робота наукового характеру.

Підготовка дипломної роботи передбачає систематизацію і викладення студентом одержаних за час навчання теоретичних і практичних знань, прояв його здатності застосовувати ці знання при вирішенні конкретних професійних завдань. Окрім того, підготовлена дипломна робота повинна демонструвати рівень його навичок самостійно опрацьовувати наукові джерела, оволодівати методиками проведення досліджень, експериментів тощо.

Студенту надається право обрати тему дипломної роботи, визначену випускаючими кафедрами (предметними або цикловими комісіями), або запропонувати свою. На виконання дипломної роботи студент подає заяву ректора (додаток А).

Тематика дипломних робіт має бути актуальною і відповідати потребам сучасного агропромислового виробництва.

Науковими керівниками дипломних (кваліфікаційних) робіт призначаються професори і доценти вищого навчального закладу, а також висококваліфіковані практичні працівники за спеціальністю.

До написання та захисту дипломної роботи допускаються студенти, які виконали усі вимоги навчального плану.

Обсяг дипломної роботи не повинен перевищувати 50–60 сторінок рукописного тексту, або 40–50 сторінок машинописного (без урахування додатків).

Дипломна робота може бути:

- експериментальною – написана за експериментальними даними, одержаними студентами при участі в проведенні наукових досліджень кафедри впродовж двох–трьох років;

- проектною: студент розробляє проект для вирішення конкретної виробничої ситуації для конкретного господарства (відділку, агроформування);

- аналітичною: студент не закладає дослідів, а використовує реальні (звітні, статистичні) дані конкретного виробничого підрозділу, агроформування, району за 3–5 років, аналізує їх співставляючи з науковими рекомендаціями.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Виконання і захист дипломної роботи є заключним етапом підготовки фахівця

У завдання дипломної роботи входить:

а) вміння студента систематизувати та аналізувати літературу з питань, які вивчаються;

б) формування завдань, вибір шляхів і методів їх реалізації в конкретних виробничих умовах;

в) оволодіння сучасними методами аналізу і розрахунків отриманих даних за допомогою персонального комп'ютера;

г) визначення показників економічної ефективності запропонованої технологічної чи наукової розробки.

Дипломна робота оцінюється за логічністю побудови та викладенням матеріалу, відповідністю реальним умовам виробництва, лаконічністю формування основних положень, переконливістю аргументації та доказовістю висловлювань, а також обґрунтованістю рекомендацій виробництву. За прийняті в дипломній роботі рішення і за достовірність даних відповідають студент-автор та науковий керівник.

Передумовою виконання дипломної роботи є складання плану роботи, визначення місця й умов експерименту, обсягу спостережень і досліджень. Студент за допомогою наукового керівника опрацьовує методику і виконує роботу за календарним планом виконання окремих розділів.

Якщо робота експериментального чи проектно-аналітичного характеру, виконувалась на замовлення виробника, то до неї додається відзив з виробництва.

3. ТЕМА І ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Теми дипломних робіт визначаються у розрізі з тематикою наукових досліджень кафедри і затверджується завідувачем.

Тематика дипломних робіт кафедри розглядається і затверджується методичною комісією факультету. У разі виконання випускної роботи за замовленням виробництва до заяви додається заявка замовника (додаток Б). Затверджується тема дипломної роботи наказом ректора.

Назва теми дипломної роботи повинна відповідати змісту висвітлюваного питання. У назві зазначається місце проведення досліджень, наприклад: „Вплив застосування зеленого добрива та глибини основного обробітку ґрунту на врожайність зерна кукурудзи в умовах агрофірми „Україна” Білоцерківського району Київської області”. Або ж „Реакція гібридів соняшнику на строки сівби в умовах півдня Київської області”.

При виконанні робіт аналітичного характеру в назві потрібно вказати основні питання, над яким працював студент. Наприклад: „Удосконалення структури посівних площ та проектування сівозмін у фермерському господарстві „Добробут” Носівського району Чернігівської області”.

Робота в основі якої лежить тільки огляд літератури, або лише констатація фактичного стану виробництва в господарстві чи регіоні не може розглядатися, як дипломна і не допускається до захисту.

4. СТРУКТУРА РОБОТИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ

Дипломна робота експериментального характеру повинна мати структуру приблизно такого плану:

Вступ (1 сторінка)

1. Огляд літератури (стан вивченості питання). Дають відповідну назву розділу, використовують у розділі 25–50 першоджерел (до 10 сторінок)

2. Ботанічна характеристика та морфобіологічні особливості культури (2–3

сторінки)

3. Ґрунтово-кліматичні умови проведення досліджень (3–5 сторінок)

3.1. *Характеристика природнокліматичних умов зони (0,5–1 сторінки)*

3.2. *Характеристика ґрунтів зони та дослідної ділянки (1–2 сторінки)*

3.3. *Погодні умови у роки проведення досліджень (2–3 сторінки)*

4. Мета, завдання і методика проведення дослідів (до 3 сторінок)

4.1. *Мета й завдання досліджень (0,5–1 сторінки)*

4.2. *Програма і методика досліджень (0,5–1 сторінка)*

5. Агротехніка в досліді (1–2 сторінки)

6. Результати досліджень (25–30 сторінок)

Цей розділ включає необхідну кількість підрозділів (6.1, 6.2 ...6.n) залежно від кількості питань передбачених програмою досліджень

6.5. *Економічна або енергетична оцінка ефективності заходу (2–3 сторінки)*

7. Охорона праці (5–6 сторінок)

8. Висновки і рекомендації виробництву (1 стор.)

9. Список використаної літератури

10. Додатки.

4.1. Орієнтовна структура роботи проектно-аналітичного характеру (дипломний проект)

Вступ (1 сторінка)

1. Огляд літератури (стан вивченості питання і постановка проблеми)

Дають відповідну назву розділу, використовують у розділі 25–50 першоджерел (до 10 сторінок).

1.1. *Коротка ботанічна характеристика та біологічні особливості культури*

2. Організаційно-економічна характеристика господарства в якому проводиться дослідження

У цьому розділі необхідно представити основні організаційно-економічні показники діяльності господарства, структуру посівних площ, схеми сівозміни,

результати виробництва сільськогосподарської продукції.

3. Мета й завдання проекту

4. Стан технології вирощування вивчаємої культури у господарстві

5. Опис та обґрунтування (розрахунки проекту)

5.1. Особливості перспективної технології

5.2. Особливості організації виробництва

5.3. Очікувана економічна ефективність технології, яка пропонується

6. Результати експериментальної перевірки пропонованих заходів

(з обов'язковим описом методик досліджень, математичною обробкою викладених результатів дослідів)

6.1. Продуктивність культури

6.2. Якість продукції

6.3. Економічна доцільність заходу

7. Охорона праці

8. Висновки

9. Список використаної літератури

10. Додаток.

4.2. Структура роботи по узагальненню передового досвіду одержання високих урожаїв сільськогосподарських культур

За цією тематикою рекомендується виконувати дипломні роботи студентам факультету заочної освіти, які працюють в господарстві і в окремих випадках (за замовленням з відображенням у відповідних документах) студентами денного відділення. Можна також виконувати дипломну роботу на прикладі іншого (сусіднього) господарства, якщо воно економічно і технологічно більш розвинуте.

Тема роботи може бути сформульована так: "Інтенсивна технологія вирощування озимої пшениці в ВАТ "Нива" Білоцерківського району Київської області", або "Досвід вирощування високих врожаїв фабричних цукрових буряків у ТОВ АФ „Зоря” Сквирського району Київської області”.

Працівники районних установ можуть узагальнити досвід вирощування тієї чи іншої культури в цілому по району, в якому одержують високі врожаї цієї культури. Тема роботи може бути сформульована так: "Досвід вирощування озимої пшениці в Білоцерківському районі Київської області" або "Досвід вирощування цукрових буряків в Рокитнянському районі Київської області".

Рекомендуємий план роботи

1. Вступ

Необхідно розглянути досягнення по виробництву продукції даної культури в Україні. Необхідно також підкреслити актуальність теми і показати, вирішенню якої практичної задачі сільського господарства буде сприяти ця дипломна робота.

2. Огляд літератури

Основним змістом розділу повинен бути опис усього агротехнічного комплексу вирощування культури в даній зоні на підставі аналізу наукової літератури. Всі технологічні операції, починаючи з попередника і закінчуючи збиранням врожаю, які рекомендовані наукою та передовим досвідом, повинні підкріпитися відповідними науковими даними, приведеними у вигляді таблиць і, в окремих випадках, в тексті.

В кінці розділу необхідно сформулювати завдання, які повинні бути вирішені в дипломній роботі.

3. Характеристика місця, умов проведення досліджень

Вказати місце розташування господарства, спеціалізацію, схеми основних сівозмін та структуру посівних площ. Особливу увагу слід приділити урожайності основних польових культур та навести дані по роках (а також середню) не менше ніж за три останні роки. Необхідно навести основні економічні показники господарства чи району.

Описати основні ґрунти господарства (району) (дати їм агрохімічну оцінку). Описати метеорологічні умови (температуру та опади) в роки досліджень за даними найближчої метеостанції.

4. Експериментальна частина

В цьому розділі за вказаними нижче підрозділами необхідно описати весь агротехнічний комплекс вирощування культури в господарстві. Розглядаючи агротехнічні заходи, необхідно показати їх вплив на урожайність, а також зробити критичні зауваження, якщо необхідно. При узагальненні досвіду вирощування культури в районі порівняти показники застосування кожного агротехнічного заходу в кращих та гірших господарствах, потім зробити критичні зауваження та висновки.

4.1. Критичний аналіз сівозміни

Розглянути попередники, які застосовуються в господарстві, дати їм агротехнічну оцінку та навести відповідні дані з урожаю в господарстві чи в районі.

4.2. Основний та передпосівний обробіток ґрунту

Розглянути види та заходи основного та передпосівного обробітку ґрунту в господарстві. Вказати строки виконання, глибину обробітку, застосовувані знаряддя та машини.

4.3. Удобрення

Описати систему удобрення культури в господарстві. Розглянути способи та строки внесення добрив, їх види, норми внесення, машини, знаряддя.

4.4. Підготовка насіння до сівби

Розглянути заходи підготовки насіння до сівби, і навести дані про сортові та посівні якості насіння, яке висівається в господарстві чи в районі.

4.5. Сівба.

Тут необхідно розглянути строки та способи сівби даної культури, норми висіву насіння, глибину його загортання, а також назвати машини та знаряддя.

4.6. Догляд за посівами

Описати всі заходи догляду за посівами.

4.7. Збирання врожаю

Розглянути строки та способи збирання врожаю, дати їм оцінку, описати організацію збиральних робіт, способи запобігання втрат.

4.8. Економічний аналіз

Навести дані економічної ефективності агротехнічних заходів, які застосовуються в господарстві і пропонуються, як позитивний досвід.

5. Охорона праці

В цьому розділі необхідно описати фактичний стан охорони праці та техніки безпеки в господарстві і вказати шляхи усунення виявлених недоліків.

6. Висновки

На підставі узагальнення та аналізу застосовуваної агротехніки в господарстві, даних вивченої літератури та передового досвіду необхідно дати рекомендації по вирощуванню культури, які були б спрямовані на подальше підвищення урожаїв у господарстві чи в районі.

5. ВИКОРИСТАННЯ ПЕРСОНАЛЬНИХ КОМП'ЮТЕРІВ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДИПЛОМНИХ РОБІТ

Персональні комп'ютери (ПК) стали необхідним інструментом у повсякденному житті людини на виробництві й у побуті. Тому сьогодні володіння ПК – це необхідний складовий елемент знань сучасного фахівця.

Дипломний проект є інтегральним показником рівня володіння комп'ютером. Основними напрямками використання ПК при підготовці дипломних робіт є:

1. Статистична обробка експериментального матеріалу.
2. Побудова графіків, діаграм, рисунків і таблиць.
3. Використання мережі Інтернет з метою пошуку першоджерел та інших матеріалів за темою дипломної роботи.
4. Набір, форматування і друк тексту.

Для кожного з напрямків використання ПК існує безліч програм. Вибір конкретної з них залежить від поставленого дослідником завдання, можливостей і потужності комп'ютера. Вирішення цього завдання вимагає відповідних знань користувача та консультацій з відповідними функціями з ПК.

Сучасні комп'ютери комплектуються всіма необхідними для дослідника програмами: Word – текстовий редактор, Excel – електронні таблиці, Access – система керування базами даних, Internet Explorer – програми роботи в мережі Internet. Їхній вибір проводиться самими дослідниками. Правила користування цими програмами описані в спеціальних підручниках. В окремих специфічних випадках виникає потреба використання додаткових програм.

При підготовці дипломної роботи на ПК важливо зберігати матеріали на дискетах в двох копіях з метою запобігання втрати інформації в результаті виходу з ладу жорсткого диска.

При підготовці дипломної роботи на ПК користувач повинен дотримуватися всіх необхідних вимог щодо обробки експериментальних даних та текстового матеріалу.

5. ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Текст дипломної роботи повинен бути грамотно і розбірливо написаний або надрукований на машинці через два інтервали на одній стороні стандартного аркуша (210×297 мм) з полями: зліва – 30 мм, з права – 10, зверху – 20, знизу – 25 мм.

Всі сторінки дипломної роботи, включаючи ілюстрації і додатки, нумеруються, починаючи з титульного аркуша до останньої сторінки без пропусків та повторень. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, але на ньому цифра "1" не проставляється, на наступній сторінці проставляється цифра "2" і т.д.

Кожен розділ слід починати з нової сторінки. Переноси слів у заголовках не допускаються. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Заголовки розділів, таблиць, параграфів не можна відривати від тексту, а викладати на цій же сторінці зразу під заголовком.

Терміни, позначення і визначення повинні відповідати вимогам стандарту.

Нове речення, не пов'язане тісно за змістом з попереднім, розпочинають з абзацу.

Титульна сторінка повинна бути оформлена у відповідності з додатком може бути надрукована типографським способом, на друкарській машинці або оформлена іншим способом, але без прикрас.

Текст основної частини дипломної роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти. Заголовки структурних частин дипломної роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують малими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 3–4 інтервалам.

До загального обсягу дипломної роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів дипломної роботи підлягають нумерації на загальних засадах.

«1. ВСТУП» або «Розділ 6. ВИСНОВКИ». Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовки розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок

підрозділу. першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в дипломній роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, які розміщені на окремих сторінках дипломної роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, малюнок або креслення, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або у додатках.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють.

Заголовок кожної граfi в головці таблиці має бути по можливості коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф, одиниці виміру зазначати у тематичному заголовку, виносити до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку дипломної роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою у межах одної сторінки. Якщо рядки або граfi таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головку, в другому випадку – боковик.

Якщо текст, який повторюється в граfi таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те ж», а далі лапками. Ставити лапки

замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не слід. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Формули

При використанні формул необхідно дотримуватися певних техніко-орфографічних правил. Найбільші, а також довгі і громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символа і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (-), множення (\times) і ділення (:).

Номер групи формул, розміщених на окремих рядках і об'єднаних фігурною дужкою (парантезом), ставиться справа від вістря парантеза, яке знаходиться в середині групи формул і звернене в сторону номера.

Загальне правило пунктуацій в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуацій.

Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуацій: а) у тексті перед формулою є узагальнююче слово; б) цього вимагає побудова тексту, що передує формулі.

Розділовими знаками між формулами, котрі йдуть одна за одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за

формулою до її номера. Розділові знаки між формулами при парантезі ставлять всередині парантеза. Після таких громіздких математичних виразів, як визначники і матриці, можна розділові знаки не ставити.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні дисертації здобувач повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в дисертації, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена дисертація. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Посилання можна зробити так. Після згадування про автора роботи в дужках поставити рік видання, далі викласти основну думку, наприклад: "В.С. Циков (1995) вважає, що...". Якщо список літературних джерел пронумерований, то можна не писати прізвища та рік публікації, а лише номер роботи в списку, наприклад: "Відомо (18), що...". Якщо з одного й того питання використані дані кількох авторів, то в дужках вказують прізвища авторів та роки видання їх робіт. Наприклад: "Ряд авторів (П.І. Петров, 1979; Г.А. Кравченко, 1991; О.Р. Щербак, 1994) вважає, що ...". або: "(19,2,24) встановили, що ..".

При посиланні на роботи іноземних авторів прізвища їх наводять в тексті в українській транскрипції без ініціалів, а в дужках дають його написання на іноземній мові (мові оригіналу). Наприклад: "Клап (E. Klapp, 1993) встановив ..". При повторному згадуванні того ж автора його прізвище пишуть лише на українській мові.

Літературні дані, наведені в роботі у вигляді таблиць, оформлюють таким чином: таблицю нумерують, озаглавлюють, посилання на джерело роблять під заголовком таблиці або після таблиці.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз "так званий";

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

Оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел розміщується після висновків.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв і т. ін. Завдяки цьому можна уникнути повторних перевірок, вставок пропущених відомостей.

Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті або у алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

В списку вказуються:

- монографії: прізвище, ім'я або ініціали автора, повна назва книги, місце видання, видавництво, рік видання, кількість сторінок в книзі або сторінки, з яких взято посилання в дипломній роботі. Наприклад: Образцов А.С. Системный метод: Применение в земледелии. – М.: Агропромиздат, 1990. – 303 с.

- стандарти: номер стандарту, назва, дата введення, місто, видавництво, рік видання, кількість сторінок, наприклад: ДСТУ 3008-95. Документация. Отчеты в сфере науки и техники. Структура и правила оформления. – Введен впервые 23.02.95. – К.: Госстандарт Украины, 1995. – 38 с.

- журнальні статті: прізвище, ім'я або ініціали автора, назва статті, найменування журналу, рік, номер і сторінки, на яких розміщена стаття. Наприклад: Кораблева А.И. Оценка загрязнения водных экосистем тяжелыми металлами \ \ Водные ресурсы. 1991. №2. с. 105–111.

- статті у збірниках: прізвище, ім'я або ініціали автора, назва статті, назва збірника, місто, де виданий збірник, найменування видавництва, рік, сторінки, на яких розміщена стаття. Наприклад: Щербаков В.Я., Салем М.А., Фесенко Й.В. та ін. Влияние сроков посева и нормы высева на урожай и качество зерна озимой мягкой пшеницы. Биология и агротехника полевых культур Причерноморской степи Украины: Сб. научн. трудов \ – Одесса, ОСХИ, 1990. – с. 25–30.

- підручники і навчальні посібники: прізвище, ім'я або ініціали автора, назва підручника, місце видання, видавництво, рік видання, кількість сторінок. Наприклад: Ушкаренко В.О. Зрошуване землеробство: підручник для вузів. - К.: Урожай, 1994. – 326 с.

- дисертації та автореферати: прізвище, ім'я або ініціали автора, найменування дисертації або автореферату, відомості про пошукування ступеня наук, місто, рік, кількість сторінок. Наприклад: Хохленко Т.Н. Кислотно-основной режим орошаемых черноземов юга УССР в связи с качеством оросительных вод \ \ Автор диссертации канд. с.-х. наук. – Херсон, 1987. – 16 с.

Якщо робота виконана колективом авторів, то вказуються перші три автори, а потім пишеться «та ін.» (приклад наведено вище).

Додатки

Додатки оформлюють як продовження дипломної роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини (книги), розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті дисертації.

Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках дипломної роботи, кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово "Додаток __" і велика літера, що означає додаток.

До додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття дипломної роботи:

- математичний обробіток даних досліджу;
- технологічну карту вирощування культури;
- таблиці вихідних даних, які в основній частині дипломної роботи представлені у вигляді узагальнених таблиць, графіків, діаграм.

Ректору Білоцерківського державного
аграрного університету
академіку УААН Власенко В.М.
студента _____ курсу
агрономічного факультету

(прізвище, ім'я, по батькові)

З А Я В А

Прошу дозволу виконати випускню роботу на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня 7.130102 – “Спеціаліст” на кафедрі

на тему: _____

“ ____ ” _____ 200 р. _____
(дата) (підпис)

Прошу затвердити тему і призначити керівником _____

Завідуючий кафедрою _____
(підпис)

“ ____ ” _____ 200 р.
(дата)

До наказу: затвердити тему і призначити керівника.

Декан факультету _____
(підпис)

“ ____ ” _____ 200 р.
(дата)

Додаток Б

Ректору Білоцерківського державного
аграрного університету
академіку УААН Власенко В.М.
студента _____ курсу
агрономічного факультету

(прізвище, ім'я, по батькові)

З А Я В К А

(назва господарства, місце розташування)

в особі керівника господарства _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

просить виконати дослідження на тему: _____

студентом _____

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

який навчається на _____

(вказується форма освіти)

агрономічного факультету Вашого університету і працює на посаді _____

“ ____ ” _____ 200 р.
(дата)

Замовник _____
(підпис)

“ ____ ” _____ 200 р.
(дата отримання і реєстрації заявки у БДАУ)

“ ____ ” _____ 200 р.
(дата)

Декан агрофаку _____
(підпис)

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Агрономічний факультет

7.130102 – агрономія

Кафедра селекції та насінництва

ПЕТРЕНКО ІВАН ПЕТРОВИЧ

**РЕАКЦІЯ ГІБРИДІВ СОНЯШНИКУ НА
СТРОКИ СІВБИ В УМОВАХ ПІВДНЯ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

ДИПЛОМНА РОБОТА

Науковий керівник: _____
(посада) (прізвище, ім'я, по-батькові)

Консультант з охорони праці: _____
(посада) (прізвище, ім'я, по-батькові)

Допущено до захисту “ _____ ” _____ 2004р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище, ім'я, по-батькові)

Біла Церква
2004

Правила скорочення слів і застосування символів

Складні прикметники, першою частиною яких є числівник, пишуться через дефіс : «10-процентний розчин», «40-градусна температура», а не «10-% розчин», «40-% температура».

Не допускається вживання символів і умовних позначок замість відповідних їм термінів, наприклад: "t піднімалась". Позначки , №, % і т. і. застосовуються тільки при цифрах. В інших випадках пишуться словами, наприклад: «відсотковий вміст вологи становить ...», а не «% вміст вологи становить ...».

Математичні символи застосовуються лише у формулах і таблицях. У тексті їх потрібно писати словами. Не можна, наприклад писати «рН=6,8», «рентабельність склала 80 процентів».

Зимовий період і сільськогосподарський рік пишуться через косу риску, скорочуючи останній рік на дві перші цифри та застосовуючи рік (р) в однині, наприклад: «за зимовий період 1996/97 р.»

Для позначення багаторічного періоду цифри не скорочуються, роки пишуться у множині наприклад: „у 1992–1996 рр.”

Допустимі скорочення:

с.-г. (сільськогосподарський) – тільки в таблицях;

табл. (таблиця). рис. (рисунок) – при посиланні в тексті, замкнених в дужки; і т.д. (і так далі), і т.ін. (і таке інше) – тільки в кінці фрази, після перелічення.

р. (рік), рр. (роки), шт. (штук), коп. (копійок), тис. (тисяч), млн. (мільйонів), млрд. (мільярдів); га (гектарів) – тільки при цифрах;

ГТК, КПД, ФАР – назви широковідомих термінів;

р. (річка), м. (місто), смт (селище міського типу), с. (село), оз. (озеро), о. (острів) – при власних назвах;

доц. (доцент), проф. (професор), акад. (академік), ас. (асистент), канд. с.-г. наук (кандидат сільськогосподарських наук), д. с.-г. наук (доктор

сільськогосподарських наук), ст. н. співр. (старший науковий співробітник) - тільки при прізвищах у тексті;

вид-во (видавництво), вид. (видання), кн. (книга), зб. (збірник), вип. (випуск), т. (том), с. (сторінка), М. (Москва), Л. (Ленінград), К. (Київ) - тільки в бібліографічних списках;

одиниці виміру: г, кг, ц, см, мм, т, км, л, мл, г/см³ – тільки в таблицях або при цифрах.

Неприпустимі скорочення:

к-п (колгосп), р-п (радгосп), з-д (завод), р-н (розчин), в т.ч. (в тому числі), т.ч. (таким чином), врх (велика рогата худоба).